

MUNI
SPORT

Vznik a koncepce pedagogiky

1. Počátky pedagogického myšlení

Sokrates (469–399)

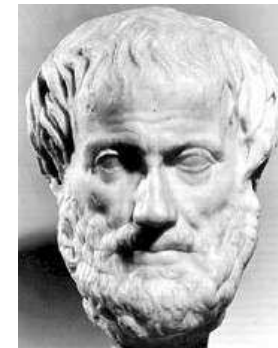
- důraz na **moudrost + mravní** výchovu
- **sokratovská** metoda

Platón (427–347)

- pojetí edukace – **paideia**
- **sociální cíl edukace**
- dlouhé vzdělávání = rozvoj filozofů

Aristoteles (384–322)

- pojetí psychiky („3 duše“) =
výchova tělesná + mravní + rozumová
- státní výchova

1. Počátky pedagogického myšlení

Marcus Fabius Quintilianus (asi 35–95)

- **1. pedagogický spis** = *12 knih o výchově řečníka*
- řečník = vir bonus (**dobrý člověk**)
- význam školní edukace
- vysoké nároky na učitele

J. A. Komenský (1592–1670)

- koncepce permanentní, demokratické a humanistické edukace
- klasik didaktiky a lingvodidaktiky

2. Vznik pedagogiky

Johann Friedrich Herbart (1776–1841)

- pedagogika – filozofie + psychologie
- cíle edukace = nezbytné + možné
- proces výchovy (**herbartismus**):

I. VLÁDA	regulace chování
II. VYUČOVÁNÍ	1) jasnost 2) asociace 3) systém 4) metoda
III. VEDENÍ	průběžná mravní výchova

3. Soudobé koncepce pedagogiky

A. Duchovědná, klasická, normativní pedagogika

- důraz na filozofické a kulturní souvislosti edukace
- formulace výchovných norem
- **normativní věda**

B. Empirická (moderní) pedagogika

- důraz na výzkum edukační reality
- převládající koncepce
- **empirická věda**

3. Soudobé koncepce pedagogiky

A. Normativní pedagogika

- **klasický pedagogický koncept** (od antiky, ...)
- Herbart: klíčová pozice = **cíle edukace** = **normativní** a empiricky nezdůvodnitelné
- klíčové = **teleologické** směřování edukace (vymezování koncepce, pojetí, cílů, ... edukace)
- normativní pedagogika = **vztah k filozofii a etice**

3. Soudobé koncepce pedagogiky

B. Empirická pedagogika

- **vznik** = počátek 20. století – experimentální pedagogika (Binet – měření IQ, Thorndike – vztah stimul – reakce, ...)
- snahy o přesná **měření (výzkum) edukačního procesu** – vstupů a výstupů (testy)
- **výzkum pedagogických problémů** z pozice behaviorální psychologie
← exaktní výzkumné metody a techniky

Normativní a empirická pedagogika

	Pedagogika	
normativní (duchovědná, klasická)		empirická (výzkumná)
	ÚKOLY	
směřování edukace – <i>jaká by měla být?</i>		výzkum procesů edukace – <i>jaká je?</i>
	VÝSLEDKY	
stanovení hodnot a norem – <i>to, co by mělo být</i>		vyhodnocování výzkumů – <i>to, co existuje</i>

3. Soudobé koncepce pedagogiky

Řada dalších koncepcí (paradigmat):

- **neotomistická** pedagogika (křesťanský přístup)
- **neomarxistická** pedagogika (třídní pohled)
- **feministická** pedagogika (genderová kritika)
- **systemová** pedagogika (edukace ← teorie systémů)
- **waldorfská** pedagogika (alternativní pedagogika)
- ...

4. Vztah pedagogiky k dalším oborům

- k **filozofii** – východisko = orientace = pojetí člověka, jeho směřování
- k **biologii** – pojetí člověka, genetika
- k **psychologii** – poznání člověka, jeho učení
- k **sociologii** – fungování společnosti
- ...
- k **architektuře** – např. Waldorfská pedagogika
- **oborové didaktiky** – vztah ke všem vědám a oblastem lidské činnosti

4. Vztah pedagogiky k dalším oborům

Nové **interdisciplinární** (mezioborové) vědní disciplíny, např.:

- ***hudební pedagogika*** (muzikologie – hudba – hudební výchova + pedagogika)
- ***muzejní pedagogika*** (muzeologie + pedagogika, psychologie, sociologie, komunikační vědy, ...)
- ***pedagogika sportu*** (kinantropologie – vědy o sportu + pedagogika)
- ...